

est, Christofor. de Paz in scholiis ad l. styl. l. 1. c. num. 7. Magon. Lus. cens. decif. 6. Golin. ubi proxime, num. 10. ubi, quod conjunctae personae intelliguntur, usque ad quartum gradum, ut agere sine mandato possint. Atque etiam de amico, si maxima sit amicitia; Bartol. in leg. non solum, §. qui alieno, num. 1. ff. de procurat. Abbas in cap. accedens: 2. num. 8. lit. A. ut lit. non contest. Menchac. dict. cap. 23. num. 7. Golin. num. 14. Hippolyt. in l. 1. C. de rap. virgin. Alciat. in l. l. ite, §. amicos, ff. de verbis signific. Nam vera amicitia simili est strictissimae cognitioni. Tiraquel. de pœn. temp. caus. 22. Menoch. de presump. lib. 4. præf. 89. num. 70. cum seqq. Golin. ibidem, Hippol. sing. 351. Maur. supr. dict. 7. cap. 2. num. 23 fol. 384. Profper Carav. Ritu 160. num. 9. Alexand. in l. 1. §. lex Falcid. ff. ad l. Falcid. Pacian de probat. lib. 1. c. 29. n. 23. facit illud Proverbior. cap. 18. Vir amicabilis ad societatem magis erit, quam frater. Extat egregia Seneccæ sententia Epist. 105. qui patrem filii mortem lugentem reprehendit, inquiens: Quid magis faceres, si amicum perdidisses:

Ibi: Qua ratione perpensa cum Romanus.

42 Verus ac genuinus est intellectus, quem D. Covarr. tradit hic, ad textum in cap. nonnulli 28. §. cum autem, de rescript. ubi, re adamassim considerata, non obscurè probatur, conjunctus non admittit ad ea, quæ desirant speciale mandatum sine illo; etenim exceptum debet esse de contentis sub regula; leg. sed an ultra, 10. §. 1. ff. de negot. gest. Cyriac. controversial. 210. num. 6. Bartol. in leg. 1. in fine, ff. de regul. jur. Menoch. consil. 140. numer. 17. Sed Pontifex ab illa regula: Ut nullus sine speciali mandato ad impetrandas literas justitiae accedit, excipit conjunctos. Igitur si non exciperentur, nequirent tales literas postulare, ex eo quod ad id, mandatum exiguit speciale; alioquin si jure communi confanguineus posset tractare pro conjunto, quæ speciale mandatum requirunt, frustra exciperentur in ea constitutione, sub qua minimè comprehenderunt.

43 Illius autem rigorem ita praxis temperavit, ut hodie quilibet cum generali mandato non prohibetur eas literas impetrare, sicut cum D. Covarr. testatur Navarr. in cap. si quando; preludio 1. num. 2. de rescript. Mandos. in prax. commiss. in prima forma prelud. ultim. Vant. de nullit. ex defec. jurisdict. delegat. num. 87. Et licet Croti interpretationem admitti, litera textus patiatur, congrua tamen non videtur, quia verosimile non est, voluisse Legislatorem eximere conjunctos à poena legis, & non ab eius prohibitione, cum quoad eos illusoria esset constitutio, si manerent exempti à supplicio propter transgressionem, argumento leg. fin. ff. de offic. ejus: Verius itaque est, ac receptum communiter, in illo versiculo: Nisi forte, conjunctos exceptos fuisse ab illa proibitione, atque ita posse sine mandato literas justitiae impetrare, etiam juxta illius constitutionis rigorem, Felin. ibt. column. 16. Golin. ubi supra, part. 3. cap. 2. num. 1.

45 Objectio Decii contra interpretationem communem leg. patri pro filio 28. ff. de minorib. non obstat; quia verba Consulti recte intellecta ipsam aperie probant: Duea enim ibi clausula inseruntur circa petendam restitutionem in integrum pro conjunctis Prima ibi: Ex quo apparet, ceteros, cognatos, vel affines alterius esse conditionis. Hic ostenditur, hujusmodi personas non esse audiendas invito eo, qui læsionem est passus, quia sua non interest, sicut patris, qui de peculio tenetur. Secunda subiungitur ita: Nec aliter audiri oportere, quam si ex voluntate

Vers. Supereft tamen.

Quod in c. constitutus, de in integr. restit. præcessit mandatum speciale fratris ad impecrandam in integrum restitutionem, sententia Mench. dict. cap. 23. num. 11. & 12. Caldas in dict. verb. Implorandum, n. 8. vers. Non etiam obstat, quævera videtur interpretatione; vel dici posset, fratres res habere communes, atque ideo interierat fratris, qui comparuit, alterum quoque restitui, quo casu mandatum non desiderari docuit Odd. d. quæst. 31. art. 9. num. 38. facit d. l. patri, perpensa ratione, cui Consultus innititur. dum de patre loquitur; & quod tradit Golin. d. part. 3. c. 2. num. 17. ubi ex aliis probat, posse conjunctum, etiam invito domino, agere, cum sua principaliiter interest.

Ad Num. 6.

Intellectus iste ad d. cap. constitutus 8. de in integr. restit. merito rejicitur; tum quia communis resolutionis est de jure communi, non posse litis consortein sine mandato alterius agere ante litis contestationem, de quo videndi sunt Felin. in ca. cum. M. num. 8. de constitut. Ripa ibi, à n. 52. Socin reg. 160. Bernard. Diaz. reg. 136. ubi Additio, Duen. reg. 132. Padil. in l. error. num. 34. col. 3. C. de jur. & fact. ignor. Greg. Lop. in l. 10. gloss. 7. tit. 5. p. 3. Christoph de Paz in l. 10. styl. tit. 12. qui duo ultimi asserunt per d. l. 10. Partita, introductum esse, ut consors litis valeat ante item contestatam in judicio experiri sine mandato. Tum etiam, quod ad ea, quæ mandatum requirunt speciale, consors litis non auditur sine illo: quod planè probatur in d. l. 10. Partita, ubi æquiperatur litis consors consanguineo, sed consanguinei non admittuntur ad expe-

expedienda, quæ speciale mandatum postulant, ut probavimus. Igitur nec consors litis.

53 Illud autem, quod D. Covarr. in fine hujus versiculi ait, posse scilicet defendi, consanguineum simul & consortem litis admittendum sine mandato ad postulandum beneficium restitutionis; verum viderit, si à Parte non opponatur; Greg. Lop. in l. 15. gloss. 2. tit. 5. p. 3. ubi docet, quod sine speciale mandato per potest restitutio in integrum, si defectus non objiciatur ab adversario. Ex qua doctrina recte infertur, quod D. Covarr. probable dixit. Hinc alius intellectus aptatur d. cap. constitutus, ubi ideo frater sine mandato admissus est, ut conjunctus, ac consors litis, quia Pars contraria defectum mandati non allegavit.

55 Quomodo cumque autem conjunctus sine mandato agere permittatur, non potest ad id alium substituere, Joan. Garc. reg. 21. quod ante litis contestationem procedit; nam post eam, bene alium suo nomine subrogabit; Golin. part. 3. c. 2. num. 23. Bald. in cap. Nuntius, num. 34. de procurator. Roman. sing. 227. num. 4. & conf. 241. num. 10. Jas. in l. quod quis, num. 1. vers. Septimo fallit, C. de de procurator. Joan. de Grassi de substitut. procurat. verb. Procuratores, in tract. magn. Rota decis. 34. 56 alias 677. Ratio est, nam cum ad substituendum procurator, antequam item contestetur, debeat habere speciale mandatum, capit. 1. §. 1. de procurat. in 6. leg. 19. titul. 5. part. 3. Vanti de nullitat. tit. ex defec. mand. num. 109. Paz in praxi, annot. 4. num. 5. Petr. Barbo. in comment. ad ordinam. Reg. Lusit. lib. 3. tit. 48. §. 28. num. 2. Surd. decis. 195. num. 9. Graff. supra verb. Cum pote latè substituendi, num. 1. Golin. part. 2. cap. 5. num. 65. Mozz. de contr. lib. tit. 4. ord. 4. ver. 77. Chaffan. in consuetudin. Burgund. rubric. 4. §. 1. num. 4. vers. Adverte quod potestas substituendi, id conjunctus facere nequibit, cui non licet, quæ speciale mandatum postulant, 57 ut suprà probavimus. Postquam autem procurator item fuerit contestatus virtute generalis mandati; quia dominus litis effici dicitur, Seraphin. decis. 1118. num. 2. Golin. part. 3. cap. 4. num. 38. Guid. Pap. decis. 1119. alium suo loco jure constituit, ex pæallegatis iuribus, & l. si procuratorem §. 1. ff. mandat. neque 11. §. fin. de procurator. Gloss. in cap. ex parte Decani, verb. Mandatum, de rescript. Gall. practicar. observat. lib. 1. observat. 72. num. 11. Menoch. de pres. lib. 2. pres. 38. num. 1. Myssinger. observat. 43. cent. 1. Petr. Barbo. in l. cum prætor. §. 1. n. 104. cum seqq. ff. de judic. quod & conjunctus facere non prohibetur. Alexand. tamen Trentacinq. variar. resol. lib. 2. resol. 3. tit. de procurator. n. 16. sentit, posse conjunctum etiam ante item contestatam substituere; idem videtur Speculatori, tit. de procurator. §. ratione quoque constituentis, n. 9. Jacob. in l. 1. C. de procurator.

Vers. Nonò erit.

58 Quod Prælatus, Tutor, Curator, &c. aliae personæ similes administrationem alieni patrimonii habentes, possunt petere sine speciale mandato in integrum restitutioem, docent Greg. Lop. in d. l. 15. tit. 5. part. 3. gloss. 2. Odd. d. quæst. 38. n. 33. Mauric. cap. 27. n. 3. cum sequentib. Menoch. consil. 936. à 59 num. 4. Nam illis, quibus à lege administratio committitur, eam liberam habere centur. l. Præf. 12. C. de transact. Alex. Trentacinq. dict. tit. de procurator. resol. 1. per totam. Guttier. de tutel. 1. p. cap. 1. n. 15. & part. 2. cap. 6. num. 2. Menoch. consil. 22. num. 14. Joan. Garc. de donat. remunerat. num. 23. Caldas in dict. l. si curatorem, verb.

Vers. Decimò ad notandam.

Ad defendendum illum; contra quem in integrum restitutio petitur, non est necesse speciale mandatum; Gregor. Lop. in dict. gloss. 2. Barbo. in collect. ad dict. l. unic. nu. 3. C. etiam per procurat. qui Sforciac Ommu referit: Golin. p. 2. cap. 5. n. 22. in fine, Mozz. supra, tit. de mandat. viri. Venio ad quartum, à nu. 12. ad 23.

A D C A P U T VII.

De hypotheca cum prælatione, que uxore pro dote competit.

S U M M A R I U M.

- 1 Qui de dote, ejusque privilegiis differuerunt.
- 2 Mulier habet tacitam hypothecam in bonis mariti pro dote.
- 3 Etiam matrimonium verum non sit, modo mulieris bona fide fuerit contractum.
- 4 In matrimonio putativo mulier agit ad dotem conditione sine causa cum hypotheca.
- 5 Spona de futuro gaudet hypothecæ pro eo, quod in dotem futuram præstitit.
- 6 Mulier habet hypothecam pro dote in bonis saceri.
- 7 Et in bonis sacerdotum mariti.
- 8 Quando permisum est, sive fidejussiones pro dotibus à marito accipere.
- 9 Bona minoris immobilia sine decreto hypothecæ dotali subiiciuntur.
- 10 Non prodest viro protestatio, quod non vult bona sua pro dote obligare.
- 11 Pactum, quo mulier hypothecæ dotali renunciat, est nullum.
- 12 Quid si firmetur juramento.
- 13 Hæretica non habet hypothecam pro dote.
- 14 Quid de Hebreæ muliere.
- 15 A quo tempore incipiat pro dote tacita hypotheca.
- 16 Hypothecæ jus transit in quemcumque mulieris successorem.
- 17 Viro competit hypothecæ pro dote promissa tam in bonis uxoris, quam alterius promissoris.
- 18 Non habet prælationis privilegium.
- 19 Protestatio non liberat ab hujusmodi hypothecæ promissorem, nisi maritus consentiat.
- 20 Pro bonis paraphernalibus competit tacita hypotheca sine prælatione.
- 21 Hujusmodi hypothecæ tacita extinguitur per expressam.
- 22 Bona paraphernalia quæ sunt.
- 23 Pro donatione propter nuptias datur tacita hypotheca sine prælatione.
- 24 Quando mulieri concedatur privilegium prælationis pro donatione propter nuptias.
- 25 Pro augmentatione dotis mulier gaudet hypothecæ cum prælatione.
- 26 Quando vir anget dotem, augmentationem habet hypothecam sine prælatione.

- 27 Hypotheca pro dotis augmento incipit, à quo illud promissum, vel traditum est.
- 28 Mulieri datur hypotheca pro alimentis sibi debitis, constante matrimonio à die dotis constituta.
- 29 Item pro alimentis praestandis intra annum à morte viri, dum dos non restituitur.
- 30 An propter expressam hypothecam non competit tacita dotalis?
- 31 Mulier prefertur anterioribus creditoribus viri tacita hypotheca munitis, nisi pariter fuerint privilegiati.
- 32 Dos legata nullis defuncti creditoribus antefertur, imò omnibus postponitur.
- 33 Legata, quantumcumque privilegiata, nisi omniere alieno perfoluto, non debentur.
- 34 Sponsa de futuro ad instar uxoris prefertur anterioribus creditoribus.
- 35 Expressa hypotheca mulieri non tollit jus prælationis, licet tacita cestet.
- 36 Privilegium prælationis non transit, nisi ad descendentes ex eo matrimonio, ad quod dos datur.
- 37 Cessionarius mulieris prælatione pro dote gaudet, quando habet regressum contra mulierem.
- 38 Mulier non prefertur anterioribus viri creditoribus cum expressa hypotheca.
- 39 Procedit etiam quoad bona quaesita post dotem constitutam, & traditam.
- 40 Mulier prefertur omnibus creditoribus pro rebus dotalibus, si extent, etiā estimata date fuerint.
- 41 Idem de dote putativa dicendum est.
- 42 Hypotheca tacita mulieris expressa posteriori prefertur.
- 43 Hypotheca tacita regulariter posteriore expressa potior habetur.
- 44 Mulier cum expressa hypotheca non prefertur prioribus creditoribus similem habentibus.
- 45 Limitatur, quando res dotales, etiam estimatae, extant in viri bonis.
- 46 Mutuans ad certam rem emendam cum expressa hypotheca, prefertur in ea anterioribus creditoribus similili munitis.
- 47 Quid si dos anterior cum creditore sic mutuante concurrat.
- 48 Mutuans in casu præmisso prefertur dote posteriori.
- 49 Mutuans ad rei emptionem, an eam habeat tacite obligatam?
- 50 Affirmativa sententia defenditur.
- 51 Explicatur l. quamvis 17. ff. de pignorib.
- 52 Respondeatur ad l. licet 7. C. qui potiores.
- 53 Vendens habita fide de pretio, hypotheca in re vendita non gaudet.
- 54 Mutuans ad emptionem rei cum usuris nullam obtinet hypothecam.
- 55 Mutuans cum usuris non habet privilegii d.l. licet.
- 56 Deponens, qui ex deposita pecunia recipit usuras, amittit privilegium actionis depositi.
- 57 Regula l. de accessionibus, ff. de divers. & temp. præscript. frequenter in hypothecis fallit.
- 58 Nec procedit, ubi datur diuersa vincendi ratio.
- 59 Mulier pro dote, & mutuans ad refactionem rei in ipsa, qui prior est tempore, potior est iure.
- 60 Dos confessata an gaudeat dotalibus privilegiis? qui tractant.
- 61 Confessio dotis recepta, matrimonio constante, an donationis causa facta presumatur?
- 62 Defenditur opinio affirmativa.
- 63 Inter personas conjunctas presumuntur donationes fraudulentiae.
- 64 Qui donat propriæ conjugi, non delinquit.
- 65 Donatio inter virum, & uxorem, juramento firmatur.
- 66 Juramentum vinculum iniquitatis non est.
- 67 Donatio ob conjugalem affectionem presumitur.
- 68 Explicatur titulus, C. de dot. caut. non numer.
- 69 Respondeatur juribus contra adductis.
- 70 In dubio presumendum est, alium exerceri licitum, & non veritum.
- 71 Una presumptio dia fortiori tollitur.
- 72 Feminarum genus avarissimum.
- 73 Donatio non presumitur nisi inter personas conjunctas, ut conjuges.
- 74 Donatio inter virum, & uxorem, cur prohibetur?
- 75 Dos confessata non gaudet privilegiis dotis numeratae.
- 76 Dos confessata non est propriæ dos.
- 77 Confessio dotis recepta, facta donationis causa, potest a marito tacite, vel expresse revocari.
- 78 Indiger insinuatione, & regulis omnibus donationibus subjicitur.
- 79 Jus opponendi, quod confessio viri fugit donationis causa, durat post tempora exceptionis dotis non soluta.
- 80 Confessio donationis causa emissâ utrum firmetur juramento? refertur Negativa.
- 81 Actus simulatus non firmatur juramento.
- 82 Traditur sententia, quæ affirmat confessionem iuramento firmari.
- 83 Vera sententia distinguis explicatur.
- 84 Simulatio sine fraude esse non potest.
- 85 Confessio emissâ matrimonio constante, facta presumitur donandi animo, licet maritus exceptione dotis non soluta renunciet.
- 86 Praesumpta donatio inter conjuges ex confessione dotis recepta firmatur juramento.
- 87 Qui vult antecedens, vult & consequens, quod ex illo sequitur necessariò.
- 88 Dua specialitates quando circa eandem rem possunt concurrere.
- 89 Intra quæ tempora exceptio dotis non numeratae potest opponi.
- 90 Post lapsum temporis ad opponendam dotis non tradita exceptionem, confessata dos presumitur numerata, & gaudet privilegiis verae dotis.
- 91 Maritus, qui in confessione renunciavit exceptione dotis non tradita, an eam possit obficere?
- 92 Quid si cum iuramento renuncietur.
- 93 Quid iure Regio.
- 94 Quid iure Lisiiano.
- 95 Maritus, vel ejus successor, etiam post præteritum tempus ad opponendum exceptionem dotis non tradita, admittitur ad probandum, dotem non fuisse solutam.
- 96 Maritus jurans, dotem receperisse, non potest opponere de dote non tradita.
- 97 Jurans pecuniam receperisse, non juvatur exceptione non numerata pecunia.
- 98 Quid si in se assumat omnis probationis.
- 99 Maritus, qui juravit se dotem restituturum, potest uti exceptione dotis non soluta.
- 100 Promittens cum iuramento non opponere exceptionem dotis non tradita, eam nequit proponere.
- 101 Confessio dotis recepta facta quocunque tempore probat numerationem, si præcessit promissio.
- 102 Debet confidare de promissione per instrumentum distinctum ab eo, in quo fit confessio.
- 103 Geminata confessio non excludit exceptionem dotis non soluta.
- 104 Conciliatio in l. contractibus, §. sed quoniam, C. de non num. pec. cum l. fin. C. de tot. caut. remissive.
- 105 Si ultra confessionem concurrent conjecturae, dos confessata pro numerata habetur.
- 106 Exhibitus diuina alimentorum an sit conjectura, quod dos fuit numerata?
- 107 Singula quæ non profundit, multa collecta juvant.
- 108 Accedente uno teste de traditione deponente, confessio viri probat dotis solutionem.

- 109 Confessio emissâ in favorem Tertij probat numerationem dotis.
- 110 Utram eo casu locutus sit exceptioni dotis non traditae?
- 111 Confessio dotis recepta facta virtute cessionis mulieris de eo, quod sibi debebat, pro numeratione est, & an vir retrocedendo actionem liberetur!
- 112 Creditores, qui contraxerent cum viro post promissionem, & ante traditionem dotis, utrum mulieri praeserantur?
- 113 Confessio recepta dotis ante matrimonium, donations gratia facta non presumitur.
- 114 Idem est, si tempore contractus, vel postea ante matrimonium consummatum fiat.
- 115 Quando confessio dotis recepta noceat viri creditoribus? remissive.
- 116 Exceptio dotis non numerata potest per creditores viri opponi, quandiu ipsi licet.
- 117 Non potest opponi per creditores post tempora praescripta, nisi proper ignorantiam restituantur.
- 118 An renuntiatio exceptionis dotis non traditæ noceat mariti creditoribus?
- 119 Ex ea renuntiacione oritur presumptio donationis.
- 120 Utrum inter creditores, qui confessione mariti nuntiatur, dos confessata sit privilegiata? remissive.
- 121 Quando non urgat presumptio donationis, aut fraudis adversus mariti confessionem, mulier pro dote confessata preferent futuris creditoribus.
- 122 Mulier habet tacitam hypothecam pro dote confessata, cessante donationis, aut fraudis suspicione.
- 123 Prefertur omnibus chirographariis creditoribus.
- 124 Creditores hypothecarii potiores sunt chirographariis anterioribus.
- 125 Licet mariti creditoribus obficere exceptionem dotis non traditæ, licet confessio fuerit ante matrimonium emissâ.
- 126 Mulier quoties nequit quantitatem dotis habere ex bonis viri, revertitur ad res, quas dedit in dorem, etiam estimatas, in quibus omnibus creditoribus anteponitur.
- 127 Eas aufert tertio possessori, etiā alienationi ipsa consenserit.

AD intelligentiam eorum, quæ præsens caput complectitur, maximè, ultra alios infra referendos, oportet videre Merl. de pignor. libr. 3. tit. 2. q. 5. & q. 23. & tit. 2. per totum, Guttier. de juram. confirmat. part. 1. cap. 46. Ant. Gom. in l. 50. Taur. à nu. 37. Cevall. tom. 1. q. 7. 44. Marescot. variar. lib. 2. cap. 117. nu. 10. cum sequentibus. Novell. in tratt. de dot. part. 6. à nu. 1. Mynsing. cent. 3. obser. 3. vers. Primum. Negusant. de pignor. part. 2. memb. 4. per totum. Mantic. de tacit. & ambig. convent. lib. 11. tit. 19. à principio. Castill. controv. lib. 3. cap. 4. Greg. Lop. in l. 17. gloss. 2. 3. tit. 11. part. 4. Petr. Barbos. in l. 1. part. 6. ff. solut. matr. Carleval. de judic. tom. 2. tit. 3. disp. 28. Cancer. variar. part. 1. cap. 9. à princip. Pat Molin. de just. & jur. disp. 438. Alexandr. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de pignor. resol. 9. per totam.

Ad Num. I.

- 2** Mulieri competit tacita hypotheca in bonis mariti pro sua dote recuperanda. l. 22. tit. 13. p. 5. docent Petr. Gregor. syntagmat. jur. libr. 9. cap. 24. n. 2. Camil. Borell. in summ. decif. part. 3. tit. 5. n. 422. Bald. in l. unica. & ut plenius. n. 3. C. de rei uxori. action. ubi Alexand. in princip. Alberic. n. 11. vers. Dic tamen. Pet. Barbos. in l. 1. part. 3. nu. 27. vers. Tertiò, Flor. de Men. variar. lib. 1. q. 6. nr. 3. nu. 3. Bolanos in commerc. terrib. lib. 2. cap. 3. nu. 26. Castill. n. 1. Molin. disp. 423. n. 6. Fachin. controv. lib. 12. cap. 33. Surd. de alimen. tit. 8.

Hoc privilegium tacita hypotheca mulieri hæreticæ non indulgetur; autem item privilegium, C. de